

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/145/2022
Identifikačné číslo spisu:	3116210583
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3116210583.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. v spore žalobcu L.. E. Z., narodeného X. W. XXXX, S.G. W. - Č. X, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Jozef Kováčik, s.r.o., Trenčín, Horný Šianec 3137, IČO: 47 251 913, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 14C/120/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 6. apríla 2022 sp. zn. 5Co/75/2021 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 04. augusta 2021 sp. zn. 14C/120/2016 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 5 500 eur a titulom náhrady škody sumu 1 737,50 eura, všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok). Vo zvyšku žalobu zamietol (II. výrok) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi vo výške 8 %, o ktorej rozhodne súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením (III. výrok). V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal zaplata náhrady škody vo výške 30 853,78 eura titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a rozhodnutím súdu o jeho vzatí do väzby (trovy právneho zastúpenia 10 353,78 eura a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch 20 205 eur). Aplikujúc ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 7, § 8 ods. 5 písm. a), ods. 6 písm. a), § 15 ods. 1, § 16, § 17, § 18, § 19 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov, § 37 ods. 1 Trestného poriadku účinného do 31. augusta 2004, ďalej § 1 vyhl. č. 163/2002 Z. z. účinné do 01. januára 2005, ďalej § 2, § 4 ods. 1, § 15 ods. 1 písm. d), § 15 ods. 5, § 16 ods. 1, 2 písm. c), ods. 4, § 19 ods. 3, § 1 ods. 3 vyhl. č. 163/2002 Z. z. účinné do 01. januára 2005, tiež § 12 ods. 3 písm. c), § 16 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. h), § 14 ods.

4, § 1 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. účinné do 30. júna 2005, § 63 Trestného poriadku okresný súd uviedol, že uznesením zo dňa 21. júla 2004 bolo žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin založenia, zosnovania, podporovania zločineckej a teroristickej skupiny a za účastníctvo na trestnom čine krátenia dane, poistného, pričom ho Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 24. júla 2004 vzal do väzby. Uznesením zo dňa 12. marca 2013 bolo trestné stíhanie žalobcu zastavené. Väzba žalobcu trvala od 21. júla 2004 do 19. januára 2006. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 20. septembra 2013 bola doručená Ministerstvu spravodlivosti SR dňa 15. októbra 2013. Na výzvu orgánu verejnej správy bolo ustálené, že základom nároku na náhradu škody bolo výlučne uznesenie zo dňa 24. júla 2004 o vzatí žalobcu do väzby. Predmetom sporu preto môže byť iba nárok na náhradu škody v súvislosti s vydaním uznesenia o vzatí žalobcu do väzby vo výške uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy 20 250 eur a trovy konania vo výške predbežne prerokovanej sumy ohraničenej výškou 6 762 eur, avšak iba tie, ktoré vznikli v súvislosti s vydaním uznesenia o vzatí žalobcu do väzby po jeho prepustení z väzby, teda od 21. júla 2004 do 19. januára 2006. V časti zaplattenia trov konania vo výške 3 591,78 eura nárok nebol predbežne prerokovaný, žaloba bola nedôvodná a okresný súd ju zamietol. V súvislosti s trovami obhajoby poskytnutej žalobcovi JUDr. Jánom Pavlovským mal okresný súd preukázané účelne vynaložené úkony právnej služby vo výške 553,05 eura (16.661,- Sk) a s trovami obhajoby advokátom Mgr. Marošom Uhaľom za čas od 22. júla do 26. júla 2004 vo výške 1 184,45 eura (35.682,50 Sk), čo je dokopy 1 737,05 eura. Okresný súd nemal preukázané trovy vyčíslené za obhajobu žalobcu advokátom JUDr. Jánom Havlátom. S poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach považoval súd prvej inštancie za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy za bezdôvodnú väzbu vo výške 5 500 eur. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 252 ods. 2 a § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Žalobca bol v spore úspešný v sume 7 237,50 eura, čo predstavuje 46 % a neúspech 54 %. Pomer úspechu a neúspechu je tak 8 % trov v neprospech žalovanej, ktorej okresný súd voči žalobcovi prisúdil náhradu trov konania vo výške 8 %.

2. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (ďalej iba „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 6. apríla 2022 sp. zn. 5Co/75/2021 na odvolanie žalobcu aj žalovanej rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. ako aj vo výroku II. o zamietnutí žaloby čo do sumy 14 750 eur titulom nemajetkovej ujmy potvrdil a čo do zamietnutia žaloby v sume 5 024,50 eura titulom náhrady škody a vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Aplikujúc ustanovenie § 387 ods. 1, 2 CSP sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, v odôvodnení sa obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Vo vzťahu k jednotlivým úkonom právnej pomoci, ktorých náhradu si v tomto konaní žalobca voči žalovanej uplatňoval, odvolací súd uviedol, s poukazom na § 18 zák. č. 514/2003 Z. z., že zmyslom tejto úpravy je umožniť náhradu trov smerujúcich k zrušeniu, k zmene alebo k náprave protiprávneho stavu, ktorých vynaložením by inak nebolo v príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia alebo nesprávnym úradným postupom. Súd prvej inštancie riadne zdôvodnil všetky úkony právnej pomoci obhajcu JUDr. Jána Pavlovského aj advokáta Mgr. Maroša Uhaľa, správne sa vysporiadal s jednotlivými úkonmi právnej služby. Nie je preto pravdivé odvolacie tvrdenie žalovanej, že žalobcovi bola priznaná náhrada za 21 úkonov právnej pomoci obhajcu JUDr. Jána Pavlovského. Rovnako správne postupoval súd prvej inštancie vo vzťahu k trovám za zastupovanie Mgr. Marošom Uhaľom (bod 50. rozsudku), pričom súčasťou spisu súdu prvej inštancie je okrem iného aj faktúra č. 343 A/2004 od tohto právneho zástupcu pre žalobcu. JUDr. Peter Kočíčka, ktorý prebral agendu po zosnulom JUDr. Jánovi Pavlovskom, eviduje platby od žalobcu vo výške 11.918,- Sk a 2 x 10.000,- Sk. Rovnako JUDr. Radko Petruňo potvrdil, že JUDr. Maroš Uhaľ bol členom ich advokátskej kancelárie do 31. marca 2008, žalobca bol klientom tejto kancelárie a za poskytnutú právnu službu uhradil dňa 26. júla 2004 odmenu vo výške 40.000,- Sk (1 327,76 eura). Odvolací súd poukázal v závere rozsudku na to, že žalobca sa domáhal zaplattenia sumy 30 853,78 eura. Pri spisovaní žaloby pravdepodobne došlo k omylu pri sčítaní nárokov, nakoľko 10 353,78 eura (titulom náhrady škody za právne služby) a 20 250 (titulom nemajetkovej ujmy) činí spolu 30 603,78 eura, nie požadovaných 30 853,78 eura. Žaloba preto bola čo do sumy 250 eur správne zamietnutá s tým, že žiadna zo strán túto skutočnosť v odvolaní nenamietala.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou odvolací súd potvrdil rozsudok okresného súdu o

uložení povinnosti zaplatit žalobcovi náhradu škody 1737,50 eura, podala žalovaná dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaná namietla, že sa odvolací súd opomenul vysporiadať s podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a nadviazal na neprípustnú procesnú aktivitu, ktorou súd prvej inštancie nahradil splnenie dôkaznej povinnosti žalobcu, čím bola porušená zásada rovnosti strán. Súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov obhajoby, ktoré bez akýchkoľvek pochybností vecne nesúviseli s právnym titulom uplatneného nároku - rozhodnutím o väzbe, resp. stotožnili sa s nedostatočným preukazovaním vzniku majetkovej škody na strane žalobcu v súvislosti s platením trov obhajoby Mgr. Uhaľovi. Žalovaná (ďalej tiež „dovolateľka“) nedostala odpoveď na otázku existencie príčinnej súvislosti medzi právnym titulom a príslušnou časťou škody a existencie konkrétnych relevantných a objektívnych dôkazov o vzniku príslušnej časti škody na strane žalobcu. Namietla teda aj nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia, keď sa odvolací súd vôbec nevyjadril ani k porušeniu zásady kontradiktórnosti a zásady rovnosti strán sporu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol zamietnutie nedôvodného dovolania; uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Za zjavne neopodstatnené označil tvrdenia žalovanej o vykonaní dokazovania súdom prvej inštancie nad rámec dôkazných návrhov žalobcu. Uviedol, že okresný súd vykonal dokazovanie oboznámením s obsahom trestného spisu presne podľa návrhu žalobcu. Odvolací súd sa zaoberal všetkými odvolacími námietkami žalovanej, všetky vyhodnotil a svoj postup dostatočne zrozumiteľne a v súlade s § 387 a § 393 CSP odôvodnil.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7. Dovolateľka videla porušenie svojho práva na spravodlivý proces v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu a v pochybeniach súdov v procese dokazovania.

8. Právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo

prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. júla 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

9. Pri posudzovaní dôvodnosti dovolania týkajúceho sa trov obhajoby je potrebné na začiatku zdôrazniť, že súd prvej inštancie (podľa bodov 43. a 44. odôvodnenia rozsudku) vychádzal zo skutočnosti, že žalobcovi môže priznať z požadovanej náhrady škody predstavujúcej trovy obhajoby len ich časť zodpovedajúcu rozsahu predbežne prerokovaného nároku vzniknutého v súvislosti s rozhodnutím o vzatí žalobcu do väzby, teda sumy 6 762 eur a len za obdobie väzobného stíhania žalobcu, čo je doba od 21. júla 2004 do 19. januára 2006. Dovolací súd pripomína, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie vecí; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. V posudzovanom spore odvolací súd uvedeným spôsobom postupoval a v odôvodnení svojho rozsudku (v ods. 17) sa obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia s odkazom na § 387 ods. 1, 2 CSP.

10. Žalovaná konkrétne namietala, že sa súdy nevysporiadali s jej námietkami týkajúcimi sa trov obhajoby žalobcu advokátom JUDr. Jánom Pavlovským (zrejme vychádzajúc z vyúčtovania týchto trov na č. l. 24 súdneho spisu, pozn. dovolacieho súdu), a to nepreukázanie uskutočnenia úkonov por. č. 2 až 8 a 14 - 20 aj spornosť uskutočnenia úkonu obhajoby por. č. 13 (žiadosť zo dňa 05. januára 2005 o prepustenie žalobcu z väzby). Súd prvej inštancie (bod 49. odôvodnenia jeho rozsudku) priznal ako náhradu škody odmenu za 4 úkony právnej služby poskytnutej uvedeným obhajcom, ktorými boli príprava a prevzatie vecí zo 04. októbra 2004, 2 výsluchy zo 16. decembra 2004 (výsluch žalobcu ako obvineného a výsluch spoluobvinenej H.) a žiadosť o prepustenie z väzby zo dňa 05. januára 2005, celkovo 553,05 eura. V civilnom spise podľa vyúčtovania na č. l. 24 sú úkony výsluch žalobcu ako obvineného a výsluch spoluobvinenej H. vedené pod číslami 9 a 10, preto ich uskutočnenie žalovaná nespochybnila. Pri žiadosti žalobcu o prepustenie z väzby zo dňa 05. januára 2005, okresný súd vychádzal z obsahu trestného spisu, ktorým mal podanie tejto žiadosti preukázané. Žalovaná ďalej namietala existenciu príčinnej súvislosti medzi úkonmi 9 až 12 a rozhodnutím o väzbe. Z hľadiska dovolacieho konania sú relevantné výsluchy obvineného a spoluobvinenej H. zo 16. decembra 2004, pretože za úkony por. č. 11 a 12 náhrada škody priznaná nebola. Okresný súd riadne odôvodnil, ako už je spomenuté vyššie, že z titulu náhrady škody priznal žalobcovi náhradu trov obhajoby vynaložených iba a len za obdobie väzobného stíhania žalobcu, čo je doba od 21. júla 2004 do 19. januára 2006, pretože nezákonným rozhodnutím bolo uznesenie o jeho vzatí do väzby. Dovolací súd, vychádzajúc z toho, že k vypočítaniu žalobcu ako obvineného a vypočítaniu spoluobvinenej H. došlo dňa 16. decembra 2004, teda v období väzobného stíhania žalobcu (počas ktorého nie je dobre možné bez uvedenia ďalších skutkových tvrdení stranami sporu separovať úkony trestného konania vykonané výlučne v spojení s

väzobným stíhaním a úkony trestného konania s väzobným konaním nesúvisiace), predstavujúceho istý úsek jeho trestného stíhania, preto príčinná súvislosť medzi vznikom tejto škody a porušením právnej povinnosti žalovanou je daná (čo brali za základ svojho rozhodnutia aj sudy nižších inštancií, ako vyplýva z vymedzenia obdobia, za ktoré vznik trov obhajoby posudzovali).

10.1. Žalovaná tiež namietla nedostatok kauzálneho nexu pri náhrade škody, ktorá vznikla úhradou trov obhajoby žalobcu advokátom Mgr. Marošom Uhaľom za účasť na výsluchu žalobcu dňa 22. júla 2004 a za podanie sťažnosti z toho istého dňa voči uzneseniu o vznesení obvinenia. Dovolací súd iba v stručnosti poukazuje na to, že podľa obsahu spisu žalobcovi bolo vznesené obvinenie dňa 21. júla 2004; v zmysle ustanovení trestnoprávných predpisov je takéto procesné rozhodnutie predpokladom rozhodovania o väzbe osoby podozrivej zo spáchania trestného činu (v zmysle § 71 ods. 1 Trestného poriadku môže byť vzatý do väzby iba obvinený, pričom § 33 Trestného poriadku definuje, že „Toho, kto je podozrivý zo spáchania trestného činu, možno považovať za obvineného a použiť proti nemu prostriedky určené týmto zákonom proti obvinenému až vtedy, ak bolo proti nemu vznesené obvinenie“). Navyše, žalobca bol síce vzatý do väzby uznesením z 24. júla 2004, avšak väzba podľa výroku tohto uznesenia začala už 21. júla 2004. Sudy nižších inštancií preto správne ustálili, že aj tieto dovolateľkou namietané trovy obhajoby predstavujú škodu, ktorá žalobcovi vznikla v príčinnej súvislosti s jeho väzobnom stíhaním.

10.2. Na pojednávaní dňa 26 apríla 2021 právny zástupca žalobcu uviedol, že (keď) bol žalobca vo väzbe, jeho manželka nosila peniaze konkrétnym advokátskym kanceláriám, doklady sa nezachovali, resp. ich nemajú k dispozícii, boli platené manželkou žalobcu; navrhol preto oslovenie tých advokátov, ktorí právne služby poskytli, za účelom zistenia, kto a v akej výške ich platil. Advokát JUDr. Petruňo, ktorý istý čas vykonával advokáciu spoločne s Mgr. Marošom Uhaľom, okresnému súdu oznámil, že spis bol skartovaný. Môže potvrdiť, že žalobca bol klientom ich advokátskej kancelárie aj úhradu 40.000 Sk (1 327,76 eura) vkladom hotovosti na účet 26. júla 2004. Okresný súd z titulu vzniku tejto parciálnej škody žalobcovi nepriznal čiastku 1 327,6 eura, ale iba čiastku 1 184,45 eura vrátane tzv. režijného paušálu. Ak sudy nižších inštancií priznali z titulu náhrady škody aj túto sumu, mali takéto vysvetlenie vzhľadom na vzniknutú skutkovú a procesnú situáciu za postačujúce a jej vznik za preukázaný a opodstatnený (ako uvádza okresný súd v prvej vete bodu 51. odôvodnenia jeho rozsudku, s ktorým sa odvolací súd stotožnil).

11. Dovolací súd zväziac všetky horeuvedené skutočnosti dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, sudy nižších inštancií ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe sudy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Žalovaná v odvolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií.

12. Vo vzťahu k náhrade škody, ktorá vznikla žalobcovi vynaložením trov obhajoby za zastupovanie advokátom Mgr. Marošom Uhaľom, dovolateľka namietala porušenie zásady kontradiktórnosti, keďže súd prvej inštancie namiesto žalobcu vyhľadal v pripojenom vyšetrovacom spise chýbajúce úkony právnej služby, a tým v kontexte vlastného dovtedajšieho procesného postupu dospel k prekvapivému rozhodnutiu.

12.1. K porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie. Rovnosť zbrani spočíva v rovnakom postavení strán súdneho sporu a

prejavuje sa v ich procesnoprávnom postavení, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Zachovanie rovnosti zbraní z pohľadu spôsobu a rozsahu vykonávania dokazovania sa týka aj oprávnenia strán navrhovať dôkazy. Možnosť navrhovania dôkazov je spojená s princípom dôkazného bremena, ktorého úspešnosť sa v súdnom spore viaže na schopnosť predložiť adekvátne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Výber dôkazných prostriedkov je na voľi strany sporu, no o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané a ktoré nie, rozhoduje súd podľa svojej voľnej úvahy. Limitom tejto voľnej úvahy je požiadavka, aby nevykonanie navrhnutých dôkazov alebo vykonanie iných dôkazov nepostavilo stranu sporu do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jej odporcom v spore (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Feldbrugge proti Holandsku*). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej rovnosti zbraní je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva, predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa kontradiktórnosť konania uplatňuje v celom rozsahu (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

12.2. Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní 16. novembra 2020 súd prvej inštancie v rámci predbežného právneho posúdenia sporu zdôraznil dôkazné bremeno žalobcu na preukázanie, z čoho pozostáva suma 6 762 eur, ktorú je žalobca „povinný rozpísať, aby mohol súd skontrolovať, či ide o priamu príčinnú súvislosť a či boli vynaložené a zaplatené v súvislosti s predbežne prerokovaným nárokom“; pojednávanie odročil a žalobcovi určil lehotu do 20. decembra 2020 na špecifikáciu nároku. Na (nasledujúcom) pojednávaní konanom dňa 26. apríla 2021 právny zástupca žalobcu uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom súdu, trovy boli riadne vyčíslené a preukázané a malo by sa vychádzať z toho, aké úkony obhajcovia vykonali. Navrhol, aby súd oslovil všetkých advokátov, kto a v akej výške zaplatil trovy obhajoby za žalobcu v týchto veciach. Na to žalovaná reagovala tak, že keď to už bude vykonávané, nech (advokáti) špecifikujú rozsah úkonov, ktoré vykonali v prospech žalobcu. Z uvedeného možno uzavrieť, že súd prvej inštancie nepostupoval v rozpore so zásadou kontradiktórnosti, pri ustáľovaní výšky žalovaného nároku vychádzal z procesných návrhov žalobcu aj žalovanej a nenahradil procesnú aktivitu sporových strán ani žiadnu z nich nepostavil do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jej odporcom. Meritórne rozhodnutie okresného ani odvolacieho súdu potom nemôže byť (minimálne s poukazom na uvedený postoj žalovanej k postupu dokazovania a vzhľadom na skutkovým záverom dokazovaným zisteným) prekvapivé.

13. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

13.1. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamena, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

13.2. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

14. Z postupu súdov nižších inštancií pri prejednávaní sporu a v procese dokazovania resp. hodnotenia

dôkazov tak, ako je dovolacím súdom zhora uvedený, nemožno dospieť k záveru o existencii väd v procese dokazovania alebo pri hodnotení dôkazov majúcich za dôsledok porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolaním napadnutým rozsudkom krajského súdu v tejto veci nedošlo k porušeniu ústavou zaručeného práva dovolateľky na súdnu ochranu. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je potom daná, ale dovolanie nie je dôvodné pre nenaplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu, takže dovolanie po prejednaní bez pojednávania (§ 443 CSP časť vety pred bodkočiarkou) podľa § 448 CSP zamietol.

15. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania, preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej priznal v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

16. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.